

Vain puolet isojen terveystieteiden hammaslääkäreistä tyytyväisiä työhönsä

Suomen Hammaslääkäriliitto on viime aikoina panostanut merkittävästi koko ammattikunnan työolojen ja yleisen työhyvinvoinnin seurantaan ja tutkimiseen. Työterveyslaitoksen huhtikuussa 2004 julkaistun laajan ja kattavan Hammaslääkäreiden työhyvinvointi Suomessa -tutkimuksen mukaan hammaslääkäreiden tilanne oli varsin kohtuullinen keväällä 2003. Kuitenkin myös merkkejä huonontumisesta oli nähtävissä jo silloin. Hammashoitouudistus ja ensi vuoden maaliskuussa voimaan tuleva hoitotakuu ovat sen jälkeen muuttaneet suun terveydenhuoltoa monin tavoin.

Hammaslääkäriliitto päätti selvittää tilannetta kysymällä 20 suurimman terveystieteiden hammaslääkäreiltä, miten he kokevat työnsä ja hammashoitouudistuksen vaikutukset juuri nyt. Ilmeisesti kysely osui sekä aiheeltaan että ajoitukseltaan nappiin: kollegat, jotka syystä tai toisesta eivät olleet saaneet kyselylomaketta, oikein erikseen pyysivät saada vastata nähtyään lomakkeen työpaikan muilla hammaslääkäreillä.

Lähes kaikki hammaslääkärit ilmoittivat palvelujen kysynnän ja kiireellisen ensiaputyön lisääntyneen voimakkaasti, mikä ei liene yllätys eikä sellaisenaan välttämättä pelkästään kielteinen asia. Kuitenkin tämä tieto yhdistettynä siihen, että useampi kuin kaksi kolmesta hammaslääkäristä kokee hammashoitouudistuksen vaikuttaneen omaan työhön kielteisesti, tekee asiasta merkittävän. Kysyttäessä vaikutuksia keskeisiin työhyvinvoinnin osa-alueisiin, työilmapiiriin, motivaatioon ja johtamiseen, suuri osa vastaajista pitää vaikutuksia kielteisinä. Näin ajattelevat myös esimiestason hammaslääkärit lukuun ottamatta johtavia hammaslääkäreitä, jotka kokevat asiat myönteisemmin. Lisäksi yli 100 000 asukkaan väestöpohjan terveystieteiden työskennelevistä hammaslääkäreistä vain joka kolmas kokee voivansa vaikuttaa omaan työhönsä.

Pienikin muutos saattaa ahdistaa ja olla tuskallinen; se tiedetään. Muutokset suun terveydenhuollossa ovat kuitenkin vaikuttaneet kaikkien hammaslääkäreiden työhön ja olleet niin merkittäviä, että tämän kyselyn tuloksia ei voi kuitata pitämällä niitä tavanomaisena muutosvastarintana varsinkin, kun työhyvinvointitutkimuksen mukaan hammaslääkärit suhtautuivat hammashoitouudistukseen periaatteessa hyvin myönteisesti.

Edellä esitettyä tulkintaa tukee myös se, että hammaslääkärit ovat edelleen varsin tyytyväisiä työyhteisöihinsä, mutta nykyiseen työhönsä on tyytyväisiä vain puolet. Toiminnasta vastuussa olevat esimiehet ja luottamushenkilöjohto eivät voi tätä tietoa sivuuttaa. On harvinaista ja siksi

myös huolestuttavaa, että näin moni on tyytymätön omaan työhönsä. Jotta muutoksia kunnallisessa hammashoidossa saadaan vietyä toivottuun suuntaan, on henkilöstön näkemyksiä kuunneltava nyt erityisen tarkasti ja tietenkin tunnettava ja hallittava tavanomaiset johtamistyön opit.

Tässä kyselyssä suurin osa hammaslääkäreistä oli sitä mieltä, että heidän potilaansa eivät saa tarvitsemaansa hoitoa kohtuujassa. Pitkä odotus ja jonotus eivät edistä kenenkään suun terveyttä ja lisäksi ne rasittavat hammaslääkäriä, joka näin kokee antamansa palvelun laadun huononevan. Eikö jo olisi aika tunnustaa, että terveystieteiden palveluita kaikille niihin tällä hetkellä hoitoon pyrkiville?

Hammaslääkäreiden työhyvinvointi Suomessa -tutkimuksen toimenpidesuosituksissa todetaan, että hammaslääkäreiden kokonaisvaltaiseen työhyvinvointiin voidaan vaikuttaa kahta polkua pitkin: toisaalta huolehtimalla, etteivät työn rasitustekijöiksi koetut määrälliset ja sisällölliset vaatimukset ole kohtuuttomia ja toisaalta vahvistamalla hammaslääkärityön voimavaratekijöitä eli työn itsenäisyyttä, kehittävyttä ja vertaiskontakteja. Nämä ja myös muut tutkimuksen suositukset on nyt otettava käyttöön.

Kahdenkymmenen suurimman terveystieteiden hammaslääkäreiltä kysyttiin, millä keinoilla olisi mahdollista antaa potilaille hoitoa kohtuujassa. Tärkeimmäksi keinoksi melkein kaikki vastaajat ilmoittivat uusien hammaslääkäriavustajien perustamisen. Lähes yhtä tärkeänä hammaslääkärit pitivät panostamista henkilöstön hyvinvointiin. Tämä kuvastanee hammaslääkäreiden vahvaa sitoutumista työhönsä ja halua tehdä kovastikin töitä, kunhan myös heidän näkemyksensä ja hyvinvointinsa otetaan huomioon.

Kaikkien hammaslääkäreiden on syytä tutustua näiden suurimmissa terveystieteiden työskennelevien kollegoiden vastauksista koottuun yhteenvedon tämän lehden sivuilla 1188—1193 ja Liiton Internetsivuilla. On tärkeätä, että hammaslääkärit tuovat rohkeasti esille näkemyksiään niin yksittäisillä työpaikoilla kuin laajemmin paikallistasolla. Aktiivisuudella ja yhdessä toimien on mahdollista vaikuttaa suun terveydenhuollon järjestelyihin. Kaikkein ei pidä suostua.

ANJA EEROLA